

Arbeids- og sosialdepartementet
Pb 8019 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 20/4061-1

Oslo, 22. januar 2021

HØRINGSBREV – ENDRINGER I REGLER OM OPPHOLDSTILLATELSE TIL SELVSTENDIG NÆRINGSDRIVENDE

Norske Billedkunstnere (NBK) er landsdekkende fagorganisasjon for profesjonelle billedkunstnere i Norge, bestående av om lag 3000 medlemmer fordelt på 20 grunnorganisasjoner.

NBK viser til Arbeids- og sosialdepartementets høringsbrev dater 28.10.2020, herunder høringsnotatet om forslag til endringer i reglene om oppholdstillatelse til selvstendig næringsdrivende i utlendingsforskriften (økonomisk grunnlag mv.)

Fjerning av kravet om å innhente uttalelse fra fylkeskommunene

Vi er positive til endringsforslaget der kravet om uttalelse fra fylkeskommunen om næringsfaglig vurdering oppheves. Etter NBKs syn vil dette kunne medføre kortere behandlingstid, og dermed bidra til en raskere avklaring av en ellers uforutsigbar arbeidssituasjon for den enkelte kunstner som søker oppholdstillatelse som selvstendig næringsdrivende kunstner.

Vurdering av det økonomiske grunnlaget for selvstendig næringsdrivende

Vi stiller oss også positive til at midler fra norske offentlige tilskuddsordninger kan inngå i vurderingen av det økonomiske grunnlaget, slik det er redegjort for i høringsnotatet.

Kulturformidlere, herunder profesjonelle kunstnere, er en av de største yrkesgruppene som søker oppholdstillatelse som selvstendig næringsdrivende. Departementet skriver på side ni at det må «vurderes konkret i den enkelte saken om og i hvor stor grad tilskuddsmidler skal medregnes når utlendingsmyndighetene vurderer det økonomiske grunnlaget for virksomheten.» For en profesjonell kunstner i Norge utgjør normalt offentlige tilskudd og ulike former for stipender av privat og offentlig karakter, en stor del av en kunstnerens inntekt. Tilskudd og stipendtildelinger vil også kunne bidra til å bekrefte profesjonalitet i kunstnerens virksomhet.

Vi vil i tillegg påpeke den spesielle arbeidssituasjonen for majoriteten av kunstnere i Norge. Det er velkjent at den økonomiske situasjonen til profesjonelle billedkunstnere i Norge er

utfordrende og i mange tilfeller er preget av lav inntekt. De aller fleste profesjonelle kunstnere på det visuelle feltet (83%) organiserer sin virksomhet i enkeltpersonforetak, og derved skaper og driver sine egne arbeidsplasser. Som det fremgår av rapporten «Kunstens autonomi og kunstens økonomi», som ble utarbeidet for Kulturdepartementet i 2015, er den gjennomsnittlige årsinntekten for billedkunstnere som kommer fra kunstnerisk virksomhet på kr 89 000,- (pr. 2013). Gjennomsnittlig inntekt fra kunstnerisk tilknyttet virksomhet og ikke-kunstnerisk virksomhet utgjorde derimot kr 116 000,-.

Dette innebærer at de aller fleste billedkunstnere i dag har en sammensatt tilknytning til arbeidslivet, og må balansere inntekt fra næringsvirksomhet med inntekter fra frilansarbeid, samt fra henholdsvis små stillinger som arbeidstakere, midlertidig ansettelse og timearbeid. Særlig gjelder dette for kunstnerne i etableringsfasen.

Inntektskravet for selvstendig næringsdrivende oppholdstillatelse er mye høyere enn hva en profesjonell kunstner kan forvente å tjene som næringsinntekt per år. Vi ber derfor om at departementet vurderer muligheten for å utvide den snevre adgangen næringsdrivende kunstnere har til å ta arbeid utenfor sin næringsvirksomhet i en etableringsfase.

Hva gjelder inntekt fra stipend, bemerkes det at bla. statens kunstnerstipend er lønnsinntekt og derved ikke er en del av inntekten som kommer som en del av virksomheten som selvstendig næringsdrivende, selv om det er tildelt på bakgrunn av den kunstneriske virksomheten. På ovennevnte bakgrunn kan det således være helt avgjørende for den enkelte næringsdrivende billedkunstner som søker om oppholdstillatelse, å kunne ha en sammensatt tilknytning til arbeidslivet.

Med vennlig hilsen

For Norske Billedkunstnere

Gyrid Garshol
daglig leder